

HANDELSKAMPANJEN

ARBEIDSPLAN 2017-2018

HANDELSKAMPANJEN

Innledning

Handelskampanjen har helt siden etableringen tatt en spesiell rolle i å overvåke hva som skjer innen internasjonal og norsk handelspolitikk. Kampanjen har også en tillit hos medlemsorganisasjoner og mange andre, i å gi informasjon om handelspolitikk som utfordrer *main-stream* politikk og forklaringer. Det betyr også at vi har en oversikt slik at vår medlemsorganisasjoner kan få vite når det er viktig å engasjere seg.

For 2017 er det mange viktige tema som må følges opp. At ny president i USA har bidratt til å legge forhandlinger som TTIP og TPP på is, betyr ikke at de er døde. Videre er TISA-avtalen fortsatt ikke lagt på is. Det mangler bare at President Trump får laget en politikk for de videre forhandlinger. Derfor er det viktig å fortsatt holde et våkent øye, og bidra i samfunnsdebatten – enten gjennom Handelskampanjen, eller å gi informasjon til andre organisasjoners arbeid.

Gjennom året er det tema som vi vet må håndteres og jobbes med. Både fordi de er viktige, og fordi det er tema som våre medlemsorganisasjoner er engasjerte i. Disse står først i arbeidsplanen.

Videre er det tema som hele tiden krever en beredskap. Enten fordi vi får henvendelser fra organisasjoner eller forhandlere rundt om i verden – om for eksempel Norges rolle – eller fordi vi oppdager at det trengs handling.

Samarbeid med det globale nettverket OWINFS, og Via Campesina, PSI med flere er avgjørende for at vi kan gjøre en god jobb. Vi ber om hjelp, og vi bes om hjelp. Vi får informasjon og vi gir informasjon som er viktig for andre og for helheten. Derfor vil vi også prioritere dette nettverksarbeidet både med tid og ressurser.

1. Arbeidsområder

1. Folkets Handelsavtale.

Vi ønsker å tydeliggjøre våre alternativer. Spesielt i den tiden vi er i nå er det viktig med gode alternativer som tydelig viser retning nå som høyrepopulismen har tatt til seg kritikk av handelsavtaler.

Tre hovedpunkter i våre løsninger:

1: Politisk handlingsrom

Først og fremst må vi sikre at staten kan sikre sysselsetting, mat, miljø og andre viktige samfunnsoppgaver som sikkerhet og beredskap. Stater må ha de mest effektive virkemidlene.

2: FN- konvensjoner og FN-regelverk skal være overordnet internasjonalt handelsregelverk.

Eksempler på motstridene avtaler er FN-avtalen om biologisk mangfold, og traktaten som beskytter bondens rettigheter, og WTO patentavtalen (TRIPS), eller ILO konvensjonene og retten til å etablere seg i WTO, TISA eller EØS avtalen. I 2002 var det like før WTO-avtalene ble overordnet FN konvensjonene. Den norske delegasjonen redda dagen med et kompromissforslag om likestilling. Men det er ikke godt nok.

3: Holde selskaper ansvarlige

Handels- og investeringsavtaler er ubalanserte ved at selskapene har mange rettigheter og får stadig

flere, men få plikter. Det foregår et viktig arbeid i FNs arbeidsgruppe på selskaper og menneskerettigheter som skal gi sanksjonsmuligheter hvis internasjonale selskap bryter menneskerettighetene. Formidling av alternativer til investor – stat tvisteløsning mot demokratiske vedtak, og metoder for å holde selskapene ansvarlige, er en sentral demokratikamp knyttet til handels- og investeringsavtaler.

2. Personvern og datalagring

Datalagring var et viktig tema i debatten rundt TTIP og TISA i 2016, og også i WTO forhandlingene. I WTO er det kommet flere tekstforslag på e-handel som kan true personvernet. Personvern og datalagring vil være et sentralt tema opp mot WTO ministermøtet i Buenos Aires i desember 2017. I norsk sammenheng er datalagring blitt særlig aktuelt etter Helse Sør-Østs outsourcing av data til to amerikanskbaserte IT-selskap. Det er et tema som er godt egnet for offentlig debatt og produksjon av materiell.

3. Tvisteløsning

Regjeringen har varslet at arbeidet med nye bilaterale investeringsavtaler skal starte i 2017. Vi venter fortsatt på ferdigstilling av den nye modellen for avtalene. I 2015-16 jobbet vi med et notat og formidling om våre alternativer til investor-stat tvisteløsning (ISDS) og vi ønsker å fortsette å fremme alternativene nå som den nye modellen skal komme. EU-kommisjonen arbeider for å fremme sin modell for et internasjonalt investerings tvisteløsningspanel (ICS). EUs modell løser ikke problemene med ISDS. Det vil være viktig å følge med på hvordan den norske regjeringen forholder seg til EUs forslag, og i hvilke avtaler EU foreslår sin modell. Videre er det rykter om at EU kanskje vil prøve å få sin modell inn i WTO på ministermøtet 2017. Dette må vi holde oppmerksomhet på.

4. Landbruk og matsikkerhet

Landbruk, matsikkerhet og -beredskap er et sentralt tema i WTO og i andre handelsforhandlinger. Spesielt opp mot neste ministermøte i WTO vil støtte til matlagerprogrammer for matsikkerhet være viktig. Det er sannsynlig at India vil kreve en løsning på saken på neste ministermøte og at de andre netto matimporterende land vil kreve en allmenn løsning. Norske myndigheter kan støtte et krav om bruk av matlagerprogrammer for matsikkerhet. Dette må bli et sentralt krav inn mot alle partier og valget.

5. Fisk

Fiskerisubsidier er et annet tema det går fremover med i forhandlingene i WTO, og det kan komme en avtale på til neste ministermøte. Norge er verdens største fiskeeksportør og har interesser i forhandlingene. Strenge subsidie-regler kan få konsekvenser for utviklingsland og småskalafiskere i uformelle økonomier som ikke har kapasiteten til å vise formell dokumentasjon på lovligheten i subsidiene. Handelskampanjen har gjort et arbeid på toll og sjømat. Men fiskerisubsidier er et tema som trenger både fordypning og antakelig handling. Vi vet ikke om det er fellesinteresser med lokale fiskere og utviklingsland, eller om Norges politikk utgjør en hindring for fiskere i utviklingsland. Dette har vi et spesielt ansvar for å undersøke.

6. Offentlige tjenester

Hvordan påvirkes våre offentlige tjenester av de ulike handelsavtalene og hvordan påvirker Norge offentlige tjenester gjennom sine handelsavtaler? Norge og dagens regjering er svært offensiv i å få avregulert offentlige tjenester i andre land, og åpen for at det kan koste i Norge, ved at også avregulering kan komme til å bli forhandlet her. TISA-avtalen har vi spesielt fokus på, og fikk allerede i 2016 iverksatt et samarbeid med å etablere nettstedet www.TISAfri-kommune.no. Et nettsted der

vi veileder kommuner og aktører i kommunen i å lære seg om TISA, skjønner at denne handelsavtalen er kommunalpolitikk, og vi lager oversikt over kommuner som har gjort vedtak om TISA. Dette arbeidet må følges opp videre for å nå målet med 50 % kommuner som har behandlet TISA. Videre kan det hende at også WTOs ministermøte kommer til å behandle en avtale om innlandsreguleringer – som er egnet til å hindre offensiv velferds- og samfunnspolitikk.

Andre tema- Handelskampanjen vil være på vakt

Patenter og eierskap til naturen

Matsikkerhet som en del av sikkerhet og beredskapspolitikk. Ikke bare retten til å produsere mat, men plikten. Patenter på såkorn, og undergraving av bondens rettigheter er et tema som stadig kommer opp. Sist EFTA- Malaysia avtalen som forhandles. Også innen medisiner er patent og monopoler et område der Handelskampanjen må opprettholde en kunnskap.

Handelsavtaler og miljø

Hovedfokus på avtaler hvor Norge er part. Hvordan stiller Norge seg til miljøpolitikk i disse internasjonale forhandlingene? Kreve at Norge er en pådriver for miljøpolitikk som ikke kun befester seg i teknologisk utvikling, da dette opprettholder dagens handelssystem, gir negative og miljø- og klimaendringer. Jobbe bredt og engasjere miljøbevegelsen til å ha en systemkritisk tilnærming til den miljøpolitikken de arbeider med.

Kultur og handel

Handelsavtaler kan legge begrensninger på en stats vern og utvikling av ulike nasjonale kulturuttrykk. Det kan være regler rundt ulike støtte- og subsidieordninger og retten til å etablere seg for utenlandske selskap. Vi ønsker å knytte dette arbeidet opp mot UNESCOs konvensjon om å verne og fremme et mangfold av kulturuttrykk.

Tiltak knyttet til sak:

- Jobbe opp mot stortingsvalget. Stille partiene spørsmål om deres posisjoner.
- Arrangere debattmøte til sommeren med politikere.
- Innspill til partiene med våre løsninger
- Delta på WTO Public Forum i Genève
- Delta på WTO ministermøte i Buenos Aires
- Utarbeide et notat eller posisjonsnotat om våre alternativer – Folkets handelsavtale
- Policy-notater og rapporter
- Bruke og spre publikasjoner produsert i 2015-2016.
- Invitere en representant fra samarbeidsorganisasjon i sør.
- Delta på WTO utvalgsmøtene i UD.
- Delta på relevante møter med internasjonale nettverk, som OWINFS, PSI, Via Campesina m.fl.

2. Organisasjon

Handelskampanjen er et nettverk av 16 organisasjoner. Det er viktig at vi som nettverk når ut til alle medlemsorganisasjonene og formidler viktigheten av nettverket.

2.1. Nye medlemmer

Medlemsorganisasjonene har vært mer eller mindre konstante over mange år. Det er stort potensiale til å nå ut til nye organisasjoner. Det er et rom for flere fagforbund i nettverket.

Mål:

- 3 nye medlemsorganisasjoner
- Flere fagforbund

Tiltak:

- Lage en liste over mulige organisasjoner
- Se konkret til Fagforbundene
- Ta kontakt med organisasjoner som jobber med handelspolitikk men som ikke er medlemmer.

2.2. Medlemsorganisasjonsarbeid

Tiltak:

- Ta kontakt med styrene i alle medlemsorganisasjonene og tilby foredrag
- Lage policy-notater og rapporter som kan brukes av medlemsorganisasjonene
- Legge ut saker og publikasjoner fra medlemsorganisasjonene på nettsiden

3. Informasjons- og mediearbeid

Nettsiden er et viktig verktøy for å spre informasjon og analyser av handels- og investeringsavtaler. Nettsiden skal fungere som en ressursbank med publikasjoner, analyser, podkast og handelskart.

Tiltak:

- Utrede om vi kan gjøre om på nettsiden for å gjøre den lettere å bruke, mer moderne, og fremme siden som en ressursbank
- Spre relevante nyheter på nettsiden og Facebook
- Legge ut nyhetssaker fra medlemsorganisasjoner
- Lage korte forklaringsvideoer. Forutsatt støtte fra Norad skal vi lage animasjonvideoer av foredrag.
- Forutsatt støtte fra Norad skal vi lage podkast-episoder
- Oppdatere handelskartet på nettsiden med nye parametere. Omfanget av oppdateringen vil avhenge av støtte fra Norad.
- Lage illustrasjoner